

DIAKONIPASTORAL

MED PRIORITERINGSPLANER
FÖR 2022 OCH 2023-2026.

Svenska kyrkan
SKARPNÄCKS FÖRSAMLING

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 1 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Innehåll

Några inledande ord.....	2
Om diakonipastoralen	3
Uppdrag.....	3
Projektgrupp.....	3
Avgränsning.....	3
Församlingens omvärld/samvärld.....	3
Statistiskt underlag.....	3
Om församlingen	4
Offentliga instanser	4
Ideella organisationer samt andra trossamfund	5
Församlingens diakonala arbete	5
Diakonala resurser.....	5
Diakonal kompetens.....	5
Diakonala verksamheter.....	6
Diakonala arbetsuppgifter.....	7
Diakonala samarbeten.....	8
Församlingens syn på diakoni	8
Vad vårt arbete kännetecknas av.....	9
Diakonala utmaningar	10
Kommande utmaningar.....	10
Samhällsproblem.....	11
Reflektion och sammanfattning	12
Prioriteringsplaner.....	12
Prioriteringsplan på ett års sikt dvs. november 2021 - november 2022.....	12
Prioriteringsplan på tre till fem års sikt dvs. november 2021 – november 2024, 2025 och 2026....	15
Handlingsplaner.....	18

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 2 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Några inledande ord

*Mina bröder, vad hjälper det om någon säger sig ha tro men inte har gärningar?
Inte kan väl tron rädda honom? Om en broder eller syster är utan kläder och saknar mat för dagen, vad hjälper det då om någon av er säger: »Gå i frid, håll er varma och ät er mätta«, men inte ger dem vad kroppen behöver?
Så är det också med tron: i sig själv, utan gärningar, är den död.
JAK 2:14-16*

Diakoni är tro omsatt i handling och Skarpnäcks församling är en diakonal församling. Skarpnäcks församling stöttar och möter mängder av barn, ungdomar och vuxna varje vecka. Vi serverar mat någonstans runt om i församlingen i stort sett varje dag i veckan, året om. Den som behöver kan få samtal och stöd genom våra anställda. Det ideella engagemanget växer och församlingen har många engagerade som vill bidra med, och dela med sig av, sin tid och kunskap till andra genom olika verksamheter.

Tillsammans med andra aktörer i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning samverkar vi för att göra gott enligt den vision som styr vår församling: "Skarpnäcks församling har visionen att stödja det goda samhället och vara närvarande i livets alla skeenden."

I den här diakonipastoralen har församlingens anställda inom diakonin kartlagt de diakonala insatser som vi idag gör i församlingen, identifierat utmaningarna vi står inför utifrån ett diakonalt perspektiv samt skapat prioriteringar genom handlingsplaner. Förhoppningen är att en ska hjälpa församlingen att fatta kloka verksamhetsbeslut med människan i fokus och en tro på framtiden.

Richard Rejsjö
Diakon och verksamhetschef i Skarpnäcks församling

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 3 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Om diakonipastoralen

Uppdrag

Dåvarande kyrkoherde Maria Berg och verksamhetschef Richard Rejsjö gav de diakonala resurserna som arbetar heltid i församlingens verksamheter uppdraget att skriva en diakonipastoral. Pastoralen skulle innehålla en beskrivning av hur kyrkligt församlings- och själavårdsarbete bör bedrivas i församlingen.

Syftet med pastoralen är att vara en handfast hjälp i uppdraget att planera, prioritera och organisera det diakonala arbetet i församlingen genom att tydliggöra och synliggöra församlingens diakonala behov och resurser. Diakonalt arbete är både planerade verksamheter, som kan syfta till förändring eller omsorg, och ett diakonalt förhållningssätt, som genomsyrar hela församlingen och är allas ansvar.

Diakonipastoralen riktar sig till dig som är medlem i församlingen som vill veta vad vi gör, förtroendevalda, ideell och för alla anställda.

Projektgrupp

Diakonerna Agnes Scott, Julia Presno Hugo, Pia Petersen och diakoniassistent Karin Andersson.

Avgränsning

En diakonipastoral ska inte ersätta församlingsinstruktionen eller ett uttalat hållbarhetsarbete utan finnas som stöd till, och gå bredvid, dessa.

I det här dokumentet har arbetsgruppen koncentrerat sig på de verksamheter som är organiserad under verksamhetsgrenen diakoni men det diakonala förhållningssättet gäller såklart alla verksamheter.

Församlingens omvärld/samvärld

Vi som arbetar i Skarpnäcks församling kallar församlingens omvärld för samvärld för att vara tydliga med att vi är **en del av** församlingen, inte dess centrum. I det här dokumentet kommer vi däremot att använda det mer vedertagna begreppet omvärld eftersom dokumentet har både en extern och en intern målgrupp.

Statistiskt underlag

Det statistiska underlaget för detta dokument har utgått från Stockholms Stads statistik - dels den som beskriver Skarpnäcks stadsdel som helhet, dels församlingens enskilda områden: Bagarmossen, Björkhagen, Enskededalen, Hammarbyhöjden, Kärrtorp och Skarpnäcks gård. I det här dokumentet följer en sammanfattad beskrivning av församlingen som helhet. För en mer detaljerad bild hänvisas till följande länkar på Stockholms stads webbplats (klickbara länkar i digitalt format):

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 4 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

[skarpnack/skarpnack-stadsdelsomrade.pdf](#)

[skarpnack/bagarmossen.pdf](#)

[skarpnack/bjorkhagen.pdf](#)

[skarpnack/enskededalen.pdf](#)

[skarpnack/hammarbyhojden.pdf](#)

[skarpnack/karrtorp.pdf](#)

[skarpnack/skarpnacks-gard.pdf](#)

Om församlingen

Skarpnäcks församling och stadsdel sträcker sig från Orhem/Skarpnäck i söder till Skärmarbrink i norr. I stadsdelen Skarpnäck som i stort sett överensstämmer med Skarpnäcks församling bodde 46 427 personer under 2019. Omkring 47 % av de som bor i församlingen är medlemmar i Svenska kyrkan. Boendeformerna är relativt jämnt fördelade, ungefär 55 % äger sitt boende och ungefär 45 % bor i hyresrätt. De som arbetar i församlingen är ca 9 850 personer och de är främst verksamma inom handel, eget företagande samt sjuk- och hälsovård. I församlingen finns 14 grundskolor, tre gymnasieskolor och en folkhögskola.

Så här ser åldersfördelningen ut i församlingen enligt 2019 års siffror:

0 år	1,4 %
1-5 år	6,4 %
6-15 år	11,6 %
16-19 år	3,7 %
20-24 år	4,5 %
25-64 år	59,4 %
65-79 år	10,2 %
80-89 år	2,1 %
90-	0,8 %

81,9 % av de boende i församlingen förvärvsarbetar och 4,9 % är öppet arbetslösa. I åldern 18–19 år är 4,3 % arbetslösa och motsvarande siffra för personer som är mellan 20-24 år är 3,6 %. 2,2 % av invånarna har ekonomiskt bistånd. 2,6 % av barnen i stadsdelen ingick i ett hushåll som någon gång under 2019 erhållit ekonomiskt bistånd. Generellt kan sägas att i Bagarmossen och Skarpnäcks gård finns det en större socioekonomisk utsatthet än i övriga delar av församlingen.

27,4 % av invånarna är utlandsfödda eller har två föräldrar som är födda utomlands. Av de 15-åringar som var utlandsfödda eller hade två utlandsfödda föräldrar var 75,9 % behöriga att söka till gymnasiet 2018. För de 15-åringar med svensk bakgrund var motsvarande siffra 91 %.

Skarpnäcks församling har ett något högre ohälsotal jämfört med Stockholm i stort. Där antalet sjukdagar per år är 19,1 jämfört med 15,6. Kvinnor som grupp mår sämre än män med ett sjuktal på 22,3 respektive 15,7. Ohälsan är tämligen oförändrad de senaste fyra åren.

Offentliga instanser

I församlingen finns bland annat Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, vårdcentraler, Bagishuset (som är en fritidsgård och ett all-aktivitets-hus), Björkhagens fritidsgård och fritidsgården i Skarpnäck. Det finns tre bibliotek varav ett ligger i Skarpnäcks kulturhus.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 5 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Ideella organisationer samt andra trossamfund

I församlingen finns ett antal idrottsföreningar till exempel BKBK (Bagarmossen-Kärrtorps bollklubb), Spårvägens FF, Kärrtorps scoutkår och flera kultur- och pensionärsföreningar. I Bagarmossen finns Folkets Hus. Bland trossamfunden kan nämnas Hammarbykyrkan (EFS), Skarpnäckskyrkan (Alliansmissionen) och Föreningen Judiska Hemmet.

Församlingens diakonala arbete

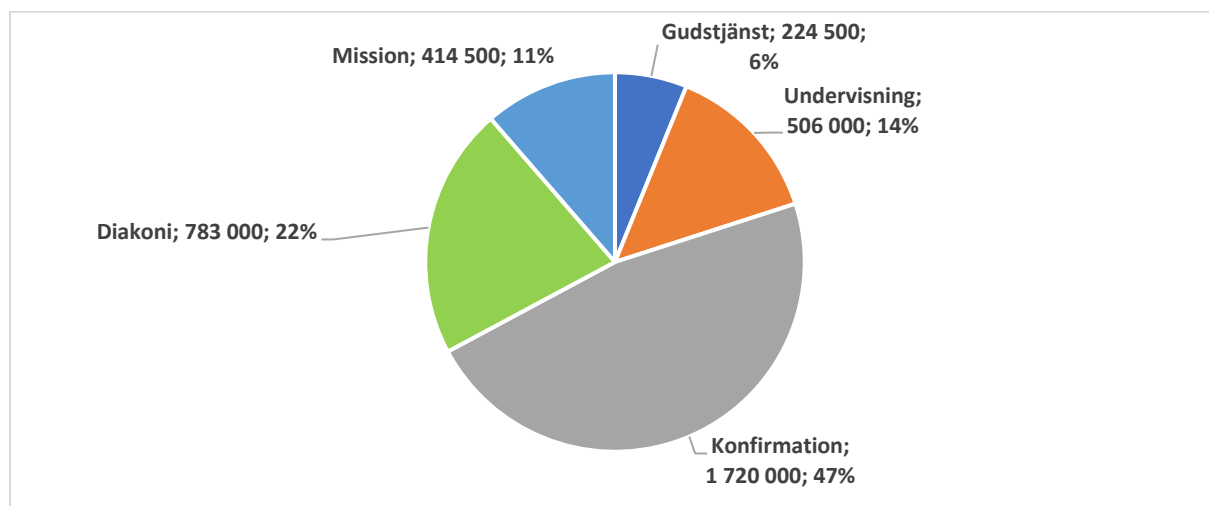
Diakonala resurser

Anställda: Tre diakoner och en diakoniassistent.

Lokaler: Markuskyrkan, Bagarmossens kyrka och Markusplatsen som är en lokal i Skarpnäck som församlingen hyr. Markuskyrkan är inte handikappanpassad.

Budget: Verksamhetsbudget och måltider.

Fördelning av verksamhetsbudget 2022:

Diakonal kompetens

Vi som arbetar med diakoni i församlingen har antingen en teologie kandidatexamen samt en grundläggande utbildning i socialt arbete eller en socionomexamen. Utöver det har vi olika utbildningar såsom grundläggande utbildning i psykoterapi (Steg 1), familjeterapi, utbildning i sorgebearbetning (KI), utbildning i motiverande samtal, grundkurs i kognitiv beteendeterapi och utbildning inom läkande skrivande.

Vi har erfarenheter dels av diakonalt församlingsarbete dels av socialt arbete i kommunal och statlig verksamhet. När det gäller förtrogenhet att arbeta diakonalt kan nämnas social och ekonomisk rådgivning och fondärenden, arbete med sorgegrupper samt anhörigrupper, integrations- och mångfaldsfrågor och verksamheter inriktade mot ungdomar. Det finns också i arbetslaget erfarenhet av att handleda praktikanter och personer som arbetstränar. Det finns även en förtrogenhet att

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 6 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

samarbeta med kommunen i grupper för barn med skilda föräldrar. Utbildning av unga ledare och konfirmandarbete är arbetsuppgifter som utförs med god förtroenhet.

Beträffande kännedom om och praktisk erfarenhet av arbete i kommunal och statlig verksamhet vill vi lyfta fram arbete inom socialtjänst med mottagande, utredning och boende för ensamkommande barn. Utöver det även arbete med unga på HVB-hem (Hem för vård och boende) för ensamkommande barn. Dessutom finns i arbetslaget kunskap om och erfarenhet av behandlingsarbete avseende kriminalitet och beroendeproblematik med dömda personer, behandlingsarbete med personer som utsatts för våld i nära relation samt personer som utövat våld i nära relation.

Diakonala verksamheter

Detta gör vi, dessa träffar vi och dessa håller i verksamheterna/arbetsuppgifterna.

Verksamheter för barn och ungdomar samt för barn med vuxen

Skilda världar: Stödverksamhet som bedrivs i samarbete med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning för barn med skilda föräldrar. Diakon och förskolelärare är involverade från församlingen.

Svenska med baby: Ett samarbete med föreningen *Svenska med baby* för småbarnsföräldrar som har annat modersmål än svenska och deras barn. Förskolelärare från församlingen jobbar med verksamheten.

Enastående: Gemenskap, middag och lek för ensamstående föräldrar med barn. Diakoner, förskolelärare och assistent i församlingsarbete arbetar i verksamheten.

Sommarläger: Läger med familjer. Diakoner, förskolelärare, musiker, präst och assistent i församlingsarbete håller i lägret.

Öppen förskola: Verksamhet för föräldrar och barn. Förskolelärare, diakon och musiker ansvarar.

Café Nykomling: Läxläsning, samhällsorientering och gemenskap samt måltid. Verksamheten riktar sig till unga personer som befinner sig etableringsprocessen. Diakoner och assistent i församlingsarbete håller i verksamheten.

Julfirande: Gemenskap och måltid på julafton till föranmälda deltagare. Diakon/er genomför arrangemanget.

Verksamheter för vuxna

Ung vuxen: Gruppverksamhet för unga vuxna (ca 18-25 år) med aktiviteter och samtal om livsfrågor, där även Läkande skrivande ingår (skrivande används som ett verktyg för läkande och reflektion). Leds av församlingspedagog, präst och diakon.

Läkande skrivande: En verksamhet där skrivande används som ett verktyg för läkande och reflektion. Riktar sig framför allt till unga och unga vuxna, men även övriga. Kommer att bedrivas enskilt eller framöver även i grupp. Diakon, certifierad enligt metoden "Write yourself" håller i verksamheten.

Enskilda samtal/själavård under tystnadsplikt: För personer som bor i församlingen. Hålls av diakoner och präster.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 7 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Parterapi: För personer som bor i församlingen. Leds av diakon med särskild familjeterapeutisk kompetens.

Dödsbud tillsammans med polis: Avser anhöriga som bor i Stockholms stads södra stadsdelar (dvs. Skärholmen, Hägersten, Liljeholmen, Älvsjö, Enskede, Årsta, Vantör, Farsta och Skarpnäck). Genomförs i samarbete med Stockholms stift av präster och diakoner.

Sorgebearbetning: I grupp eller enskilda samtal för den som befinner sig i sorg. Hålls av präst, diakon eller diakoniassistent.

Närvaro på institutioner: Besöksverksamhet på Skarpnäcksgården, som är ett lågtröskelboende för personer med missbruksproblematik och/eller psykiska problem. Besöksverksamhet på Oscars Minne samt Hemmet för Gamla som båda är äldreboenden. Präst och musiker ansvarar.

Gemenskap och musik i sommarkväll: Andakt, samvaro och måltid. Präster, diakoniassistent, musiker och assistent i församlingsarbete är ansvariga.

Hälsobefrämjande aktiviteter: Yoga, meditation och dans i medveten närvaro. Öppen verksamhet. Leds av ideella, diakon/diakoniassistent finns på plats.

Stilla timmar: Retreat för vuxna. Föranmälan behövs. Präster och diakon/diakoniassistent håller i verksamheten. Ideella deltar vid vissa tillfällen. En till två gånger per år anordnas Stilla dag för föräldrar med barn som har neuropsykiatriska diagnoser i samarbete med Attention.

Kreativa timmar: Öppen verksamhet, hantverk. Leds av ideell, diakon finns på plats.

Ekonomisk rådgivning, social rådgivning, fondansökningar, stöd i kontakt med myndigheter: För personer som bor i församlingen. Hålls av diakoner och diakoniassistent.

Diakonala arbetsuppgifter

Barnkonsekvensanalyser: Framtagande av analyser, implementering och uppföljning. Diakon ansvarar för detta.

Miljö- och hållbarhetsarbete: Implementering och uppföljning av hållbarhetspolicy. Fastighetschef ansvarar för detta.

Internationellt arbete: Insamlingsverksamhet ACT Svenska kyrkan och Fair Trade. Ansvarig personal är förskolelärare och församlingspedagog.

Samverkan med Nätverksgrupper: BRÅ Brottsförebyggandet rådet, Nätverket för centrumutveckling i Bagarmossen, STIS Samverkan i tidigt stöd. Verksamhetschef, församlingspedagog och förskolelärare ansvarar för detta.

Samhällskontakt: BVC, Vårdcentraler, skolor, Polisen, Stadsdelsförvaltningen, Bibliotek och kyrkans familjerådgivning. Förskolelärare, diakoner, assistent i församlingsarbete.

Arbete med ideella: Avser dels unga ledare dels vuxna. Diakoner arbetar med detta tillsammans med församlingspedagog.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 8 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Födelsedagsuppvaktning till 90- och 100-åringar: Församlingsmedlemmar som fyller 90 år får ett födelsedagskort. Verksamhetschef och administratör ombesörjer detta. Präst gör hembesök hos de medlemmar i församlingen som fyller 100 år.

Diakonala samarbeten

Utöver de aktörer som nämns i varje specifik verksamhet eller arbetsuppgift under rubriken, Detta gör vi... så samarbetar vi med Stockholms stift, Kärrtorps gymnasium och med Jobbtorg unga.

Församlingens syn på diakoni

För att beskriva församlingens syn på diakoni har vi utgått från ett antal bibeltexter (Bibel 2000):

- *Han har sagt dig, du människa vet, vad som är gott. Vad begär Herren av dig annat än att du gör det rätta, älskar barmhärtighet och vandrar i ödmjukhet med din Gud? Mika 6:8*
Det diakonala arbetet ska stå för det goda och präglas av nästankärleken.
- *Nu kanske någon säger: "Du har tro." – Ja, men jag har också gärningar. Visa mig din tro utan gärningar, så ska jag visa dig min tro genom mina gärningar. Jakobs brev 2:18*
Det kristna grunduppdraget handlar om att såväl från altaret som i mötet med människor se helheten och länka samman dessa utgångspunkter.
- *Och vid den nionde timmen ropade Jesus med hög röst: Eloj, lema sabachtani? (min Gud, min Gud varför har du övergivit mig?) Matteus 27:46 Markus 15:34*
Även om människor kan känna sig övergivna så är Gud inte långt borta.
- *Glöm inte att visa gästfrihet, för genom gästfrihet har några fått änglar till gäster utan att veta om det. Hebreerbrevet 13:2*
Genom det diakonala arbetet kan vi vara nära människor där de är. Gud är där vi är. Då behöver vi vara nära, visa äkthet och sträva mot jämlikhet. Vi vill i de diakonala insatserna möta människor i ögonhöjd och se att det finns en skärva av Gud i alla vi möter. Bakom alla lager finns en ängel.
- *Liknelsen om den förlorade sonen. Lukas 15:11-32*
Det diakonala uppdraget handlar om att inte döma utan välkomna den som gjort misstag in i värmen och gemenskapen. Genom att så att säga byta plats med den som är utsatt så kan vi förstå att bemötandet och insatserna behöver kännetecknas av en inlevelse för hur det är att vara utsatt. Empati och tilltro till människors egna resurser och förmågor är av största vikt.
- *Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Matteus 7:12*
Tro och gärningar hör ihop. Varken tro eller gärningar kan stå för sig själva utan i det diakonala arbetet förenas dem.
- *Jag vet vilka tankar jag har för er, säger Herren, nämligen fridens tankar och inte ofärdens för att ge er en framtid och ett hopp. Ni ska kalla på mig och komma och be till mig, och jag ska höra er. Ni ska söka mig, och ni ska också finna mig om ni söker mig av hela ert hjärta. Jeremia 29:11-13*
Det är centralt i det diakonala synsättet att sprida hopp och framtidstro, särskilt bland unga.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 9 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Vad vårt arbete kännetecknas av

Det diakonala arbetet i församlingen är rättighetsbaserat. Det innebär att vi utgår från att grundläggande mänskliga rättigheter är mål och verktyg i vårt arbete. Genom att rikta fokus mot de grundorsaker i samhället som skapar utsatthet för människor kan livsvillkoren förbättras. Ett rättighetsbaserat arbete bygger på en tilltro till människors egna förmågor där bemyndigande är centralt.

För att beskriva församlingens diakonala arbete har vi valt ett antal nyckelord. Det relationella synsättet är utgångspunkten i arbetet och utgör både fundamentet och riktningen. Det mellanmänskliga och relationen till Gud är förutsättningen och livsnerven i församlingens diakonala verksamheter.

Hopp – I mötet med våra medmänniskor är viljan att förmedla hopp helt central. Det kan vara ett hopp om att en annan situation än den nuvarande är möjlig eller ett hopp om att tron på Gud kan hjälpa var och en av oss i livets alla skeenden. Vi förmedlar vårt hopp till den som känner sig hopplös.

Egenmakt – Vi har en tilltro till människors egen förmåga och egna resurser. Det handlar om att när vi gör saker MED varandra och inte ÅT någon annan så stärks tilltron till de egna resurserna. Människors begåvning och tillgångar kommer till nytta och stärks.

Gudsnärvaro – Vi vill att Guds närvaro ska vara synlig i allt vi gör och i de möten med människor som kommer i vår väg. Det finns en skärva av Gud i alla medmänniskor.

Lika värde – I det diakonala arbetet värnar vi om att vara inkluderande. Det innebär t ex att möta varje individs behov. Alla människor är skapade av Gud och vi är alla lika värdefulla.

I enlighet med församlingens hållbarhetspolicy och ledorden i Agenda 2030: "Ingen skall lämnas utanför" vill vi arbeta för att:

- Motverka diskriminering och bidra till att alla människor blir inkluderade – oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck, ålder och funktionsvariation.
- Vara en profetisk röst som verkar för jämlikhet, jämställdhet, fred och försoning i församling och samhälle: "En annan värld är möjlig."
- Verka för att minska människors sociala utsatthet och öka den sociala sammanhållningen.
- Arbeta rättighetsbaserat, vilket innebär att människors egna förmågor bekräftas och stärks.
- Uppmuntra till engagemang och delaktighet som leder till samhörighet.

I Skarpnäcks församlings diakonala arbete ingår också att bedriva profetisk diakoni. Den profetiska diakonin behövs när människor far illa på grund av orättvisa strukturer eller systemfel i samhället. Vi har i uppdrag att påtala brister i systemet. Att se enskildas gemensamma problematik, lyfta det på strukturnivå och verka för förändring. Att ge röst åt de utsatta och verka för förändring.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 10 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Diakonala utmaningar

Kommande utmaningar

Vi har valt att blicka framåt ett par år för att göra en bedömning kring vilka de diakonala utmaningarna kan komma att bli för Skarpnäcks församling. Vi har inhämtat uppgifter från "Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd".

Antalet invånare i församlingen beräknas öka med cirka 1 600 personer fram till 2023. För församlingens del kan det innebära att fler deltar i de verksamheter som vi bedriver och sannolikt även fler medlemmar. En utmaning kan vara att fånga upp nyinflyttade, både de som redan är medlemmar i Svenska kyrkan och de som inte är det för att berätta om vad vi gör i församlingen och vilka vi är.

Den vikande konjunkturen kan förväntas leda till att antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd till följd av arbetslöshet fortsätter öka. Det är rimligt att anta att covid-19-pandemin kommer att påverka antalet ansökningar till försörjningsstöd. Detta skulle kunna leda till ett utökat behov av ekonomisk rådgivning och fler hushåll kan komma att ansöka om fondmedel. Andelen personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ser ut att öka. Här kommer omfattande och långsiktiga insatser för att nå egen försörjning och ett självständigt liv behövas. Vi ser att en ökad samverkan mellan församlingen, övriga delar av civilsamhället och myndigheter kan komma att behövas. Här vill vi särskilt lyfta fram dels unga vuxna som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden dels personer som befinner sig i etableringsfas. Det är en extra utsatt situation att vara både ung och utan arbete eftersom arbetslöshet i unga år kan påverka resten av yrkeslivet på ett negativt sätt.

I Stockholmsenkäten som Stockholm Stad genomför vartannat år kartläggs bland annat psykisk ohälsa hos elever i grundskolans årskurs nio och gymnasiets årskurs två. Resultaten av 2020 års undersökning kan sammanfattas så här: Flickor uppger sig vara ledsna och deppiga i högre utsträckning än pojkar. Det går att se en tydlig könsskillnad när det gäller psykosomatisk hälsa, där flickor i mycket högre utsträckning rapporterar sämre psykisk hälsa än pojkar. Inom gruppen pojkar syns en långsamt ökande ohälsa över tid, oavsett studieår, om än på lägre nivåer än flickor. En diakonal utmaning för Skarpnäcks församling skulle kunna vara att nå gruppen flickor/unga kvinnor samt möta det behovet som den psykiska ohälsan som unga personer och då särskilt flickor kämpar med.

I Skarpnäcks församlings verksamheter är åldersgruppen 20-29 år underrepresenterad. Det är en utmanande tid att vara ung vuxen, det vill säga att etablera sig på arbetsmarknaden eller att studera, få en bostad och att gå in i vuxenlivet. Det finns en utsatthet i den osäkerhet som detta kan innebära när konjunkturen är vikande och bostadsbristen är stor. Det här är en heterogen grupp av personer och de har på olika sätt drabbats av den rådande pandemin. Vi tänker också särskilt på de som tidigare kämpat med psykisk ohälsa eller andra svårigheter. Deras övergång till vuxenlivet blir ofta mödosam. Här är den diakonala utmaningen dels att nå gruppen till att börja med dels att vara närvarande och stöttande i deras liv.

Alla som vill komma och delta i församlingslivet eller komma i kontakt med någon i kyrkan ska ha möjlighet att göra detta. Församlingens lokaler behöver göras tillgängliga för alla. Församlingen behöver verka för att dels lokaler dels verksamheter anpassas för personer med funktionsvariationer. Utöver till exempel dörröppnare och breddade dörrposter behövs bildstöd och andra hjälpmedel för att tillgängligheten ska kunna anses tillräcklig. Det diakonala arbetslaget behöver ta ett större ansvar

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 11 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

för att ett normkritiskt perspektiv lyfts in i våra verksamheter och i möten med nästan. Ett inkluderande förhållningssätt är centralt i en församling som inte vill göra skillnad på människor.

I december 2020 publicerade Sveriges kristna råd en rapport: "Utsatthet i pandemitid – Kyrkornas bild 2020". Syftet med rapporten är att ge en överblick av de intryck som kyrkornas sociala arbete fått, dela med sig av den upplevda verkligheten och att bidra med ett underlag för beslut och agerande till övriga samhället inklusive politiker. Rapporten lyfter fram åtta grupper som identifierats som särskilt utsatta:

- Hemlösa
- Ensamkommande unga med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen
- Papperslösa
- Utsatta EU-medborgare
- Äldre med låga inkomster
- Långtidssjukskrivna som ofta blir arbetslösa
- Nyarbetslösa och redan eller snart fattiga och/eller hemlösa
- Sörjande med obearbetat avslut

Vidare konstateras i rapporten att kyrkan behöver mobilisera både akut och på lång sikt för dessa målgrupper. De olika grupperna har delvis olika behov och inom grupperna finns det också varierande behov av hjälp och stöd. Samarbete med såväl myndigheter som civilsamhället betonas och här har Skarpnäcks församling ett ansvar.

Samhällsproblem

En del av de utmaningar som det diakonala arbetet står inför är generella och inte i egentlig mening församlingsspecifika. Bland de samhällsproblem som vi möter vill vi särskilt lyfta fram ensamhet, fattigdom och våld i nära relation. Gemensamt för dessa samhällsproblem är att de för många kan kännas skambelagt och vara svårt att tala om.

Den mest spridda definitionen av så kallad subjektiv ensamhet inom forskningen lyder: *"Ensamhet uppstår till följd av en upplevd skillnad mellan önskad nivå och faktisk nivå av sociala relationer"* (Perlman & Peplau 1982). I vårt dagliga arbete i församlingen kommer vi ofta i kontakt med människor som lider av en ofrivillig ensamhet. Avsaknad av sällskap kan medföra en rad olika negativa konsekvenser. Det innebär en lågintensiv stress som aktiverar kroppens varningssystem, och som i förlängningen gör människor sjuka.

Även fattigdom är ett samhällsproblem som blir synligt för oss i församlingen. Rädna Barnen skriver bland annat i sin barnfattighetsrapport från 2018 att barn som under längre tid lever under förhållanden där inkomsterna inte räcker till det nödvändigaste drabbas hårt. Det får ofta stora direkta konsekvenser för barn. Deras möjlighet till utveckling och deltagande i samhället försämras. Den som lever under villkor som skiljer sig på ett tydligt sätt från majoritetssamhället påverkas gällande förväntningar på framtiden och sin egen upplevelse av att vara en del av samhället.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 12 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Det är inte bara barn och barnfamiljer som drabbas. Även äldre med låga pensioner och personer som varit långtidssjukskrivna och blivit utförsäkrade är utsatta för mycket svåra ekonomiska situationer. Församlingen behöver fortsätta att vara ett stöd för den gruppen som många gånger har fallit mellan stolarna mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller/och socialtjänsten. Det är oerhört angeläget att stödja människor till egenmakt och handling. Samtidigt får vi inte glömma att det handlar om ett strukturellt problem där vi också behövs som röstbärare.

BRÅ (Brottsförebyggande rådet) gjorde en nationell kartläggning av brott i nära relationer 2014. Då uppgav 6,8 procent av befolkningen att de varit utsatta för brott i nära relation under 2012. När utsatthet för brott i nära relationer undersöktes med livstidsperspektiv var en större andel kvinnor utsatta; drygt 25 procent av kvinnorna och knappt 17 procent av männen i befolkningen. Vidare visar Brås statistik att antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor ökade med fyra procent första halvåret 2020 jämfört med året innan. Enligt Socialstyrelsen har orosanmälningarna om barn som far illa ökat med fem procent under pandemin i 56 undersökta kommuner. Knappt 2 av 10 anmälningar är relaterad till våld i nära relation, våld mot barn eller barn som bevittnat våld i nära relation.

Reflektion och sammanfattning

Församlingens diakonala arbete utgår från tron, häri ligger vår identitet. Vi anser att alla anställda och även ideella medarbetare kan ha ett *diakonalt förhållningssätt*. Det innebär att vi visar kärlek till och omsorg om medmänniskan och skapelsen. Förhållningssättet ska genomsyra hela församlingens liv, alla verksamheter och alla möten med nästan.

När det gäller diakonala verksamheter kan noteras att diakoner och/eller diakoniassistent finns närvarande i de flesta, med inte alla, som räknas upp under rubriken *Detta gör vi*. Diakonerna har utöver ansvaret att verka för ett diakonalt förhållningssätt även i uppgift att leda församlingens diakonala verksamhet. För att kunna planera och följa upp de diakonala verksamheterna behövs bland annat sakkunskap, kompetens och överblick samt en förankring i kyrkans tro och liv. Därför är det viktigt att diakonerna och/eller diakoniassistenten är involverade i verksamheterna om än inte alltid i själva genomförandet. **Diakonerna har genom sin kallelse och vigningslöftena ett särskilt ansvar för att gestalta Guds kärlek i församlingen och i världen.**

Det är viktigt att vi har verksamheter i samverkan med stadsdelen. Det är bra när stadsdelen räknar med oss som en samverkanspartner och vice versa. Genom samverkan har församlingen kunnat ge röst åt de utsatta. Vi som församling vill vara en profetisk röst och medverka till att behov tillgodoses. Samverkan och påverkan ska fortsätta att vara en viktig beståndsdel i det diakonala arbetet.

Prioriteringsplaner

Prioriteringsplan på ett års sikt dvs. november 2021 - november 2022

Arbetsområde	Verksamheter/aktiviteter	Motivering
--------------	--------------------------	------------

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 13 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Arbete med barn och unga samt unga vuxna	Göra barnperspektivet synligt i rekryteringen av ny kyrkoherde.	Det diakonala arbetet innebär att vara röstbärare. Vi har ett ansvar för att barnens åsikter och barnens bästa lyfts fram. Barnperspektivet är centralt i församlingen.
	Fortsatt arbete med Skilda världar Enastående Sommarläger Parterapi/familjeterapi Julfirande Café Nykomling	Församlingen prioriterar personer som lever i utsatthet. Dessa verksamheter riktar sig till barn och föräldrar, unga och vuxna som på ett eller annat sätt riskerar att inte få sina behov av trygghet och gemenskap tillgodosedda. Vi vill förmedla framtidstro och tillhandahålla mötesplatser där människor kan ingå i ett sammanhang.
	Starta upp: Tjejgrupp Verksamhet för unga vuxna där Läkande skrivande ingår.	I vår samvärldsanalys framkommer att den psykiska ohälsan bland unga ökar. Genom att arbeta förebyggande och hälsofrämjande med unga vuxna och då särskilt tjejer kan församlingen bidra till att tillgodose behovet av en god psykisk hälsa. Vi anser att det är en utsatt situation att vara ung vuxen och ta sig in i vuxenlivet.
Miljö- och hållbarhet	Fortsätta med att implementera, förankra och följa upp hållbarhetspolicyn.	Diakoni är omsorg om medmänniska och skapelsen. Som diakoner har vi ansvar att synliggöra skapelsens utsatthet och att verka för hållbarhet i alla dess dimensioner. Kyrkomötet har givit alla församlingar i uppdrag att implementera "Färdplan för klimatet". Svenska kyrkan skall vara klimatneutral 2030.

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 14 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

<p>Gemenskapsfrämjande, hälsobefrämjande och själavårdande verksamheter</p>	<p>Erbjuda mötesplatser</p> <p>Gemenskap</p> <p>Meditation</p> <p>Yoga</p> <p>Dans i medveten närvaro</p> <p>Kreativa timman</p> <p>Stilla kväll för föräldrar med barn som har NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning)</p>	<p>Att vara ofrivilligt ensam är att vara utsatt därför behövs dessa verksamheter. Vi behöver möta behovet av mötesplatser där isolering och utanförskap motverkas. Vi vill främja god hälsa, gemenskap och inkludering samt utveckla det ideella engagemanget.</p>
	<p>Enskilda samtal</p>	<p>Vi vill möta de behov som församlingsbor har av att få tala med någon om sin livssituation, det som tynger och är jobbigt.</p>
	<p>Läkande skrivande</p>	<p>Vi vill erbjuda en möjlighet till fördjupning och/eller läkande efter svåra händelser och trauman människor varit med om. Genom att sätta ord på det som är svårt eller viktigt kan deltagaren hitta sin egen röst, få hjälp till reflektion, kreativitet och läkande.</p> <p>Läkande skrivande kan fungera preventivt mot psykisk ohälsa.</p>
	<p>Pilgrimsverksamhet</p>	<p>I verksamheter där de flesta kan delta i finns det möjlighet till andlig fördjupning, gemenskap och hälsa (både fysisk och psykisk). I pilgrimgemenskapen finns möjlighet att dela sina tankar, känslor och upplevelser med andra.</p>

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 15 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

Social och ekonomisk utsatthet	Erbjuda ekonomisk rådgivning. Starta samarbete med budgetrådgivaren på stadsdelsförvaltningen.	Genom att bistå de som bor i församlingen och lever i ekonomisk utsatthet att ta kontroll över sin ekonomi ökar deras självständighet. Vi kan både ge råd kring hushållsekonomi och lotsa vidare till budgetrådgivare när det behövs. Vi vill knyta närmare kontakt med budgetrådgivaren för att kunna samarbeta på ett mer strukturerat sätt.
	Bistå i ansökningsförfarandet till kyrkliga fonder.	Den som lever med en mycket liten inkomst över tid har svårt att spara pengar till det som går utöver basala behov. Då kan fondmedel göra stor nytta.
	Ge stöd i kontakt med olika myndigheter, sjukvård, hyresvärdar och civilsamhället.	Vi vill stärka människor och uppmuntra dem att våga ta de kontakter som är nödvändiga. Då ger vi hjälp till självhjälp.

Prioriteringsplan på tre till fem års sikt dvs. november 2021 – november 2024, 2025 och 2026

Arbetsområde	Verksamheter/aktiviteter	Motivering
Arbete med barn och unga samt unga vuxna	Starta en barnpanel.	I enlighet med församlingens valda perspektiv är barnperspektivet ett prioriterat område. I många år har barn

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 16 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

		och unga haft en särställning i Svenska Kyrkan och i Skarpnäcks församling. Detta tänker vi kommer att fortsätta. Att starta en barnpanel är i enlighet med att barns och ungas röster är viktiga att bli lyssnade till.
	Initiera kontakt med gymnasieskolorna och folkhögskolan.	Vi vill nå alla unga som vistas i församlingen geografiska område och möta människor i livets alla skeden.
Miljö- och hållbarhet	Fortsatt implementering, förankring och uppföljning av hållbarhetspolicyn. Eventuellt påbörja ett arbete med miljödiplomering.	Diakoni är omsorg om medmänniskan och skapelsen och skall verka för hållbarhet i alla dess dimensioner: andligt, miljömässig, social och ekonomisk.
Gemenskapsfrämjande verksamhet	Undersöka möjligheterna för att odla i liten skala. I ett senare skede skulle det kunna leda till en odlingsgrupp för daglediga.	En verksamhet som skulle kunna fungera som en förlängning av "Gemenskap" där deltagarna tas i bruk. Det som odlas kommer till användning i församlingen. Vi vill minska isolering och utanförskap.
	Integrera olika åldersgrupper genom att samordna vissa verksamheter tex pilgrim, läsläsning och digital support.	Många av församlingens verksamheter riktar sig till en viss målgrupp när det gäller ålder. Det kan bidra till att olika åldersgrupper inte förstår varandra eller ser varandras förutsättningar.
Social och ekonomisk utsatthet	Erbjuda ekonomisk rådgivning. Samarbeta med budgetrådgivaren på stadsdelsförvaltningen.	Genom att bistå de som bor i församlingen och lever i ekonomisk utsatthet att ta kontroll över sin ekonomi ökar deras självständighet. Vi kan både ge råd kring

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 17 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

		hushållsekonomi och lotsa vidare till budgetrådgivare när det behövs. Vi vill knyta närmare kontakt med budgetrådgivaren för att kunna samarbeta på ett mer strukturerat sätt.
Extern samverkan.	Vidareutveckla arbetet med andra aktörer såsom myndigheter och civilsamhället.	För att kunna vara en del av samhället behöver vi i församlingen samverka med externa aktörer. Detta för att verka för det goda samhället, som är en del av församlingens vision. Vi lever i en samvärld och för våra församlingsbors skull behöver vi vidareutveckla vår samverkan.
Gudstjänst med fokus på barn och unga.	Vara en aktiv del i gudstjänstutvecklingen. Inkludera flera av de anställda. Bidra till att ge barnen en självklar plats.	Skarpnäcks församling har ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv. Det behöver synas även i gudstjänsterna. När olika åldrar hålls åtskilda kan det bidra till att olika åldersgrupper inte förstår varandra eller ser varandras förutsättningar.
Ideella medarbetare.	Handleda/vägleda nuvarande ideella medarbetare. Intensifiera arbetet med att rekrytera nya ideella medarbetare.	Det ideella engagemanget kan leda till en större delaktighet och inkludering i församlingen.
Kompetensutveckling i församlingen	Vägleda/handleda och uppmuntra församlingens anställda i ett diakonalt förhållningssätt.	Alla anställda i församlingen kan inta ett diakonalt förhållningssätt. Det behövs kunskaper och rutiner och tydlighet när det gäller ett diakonalt förhållningssätt. Därför behöver vi som

DOKUMENT Diakonipastoral i Skarpnäcks församling		SIDNUMMER Sida 18 av 19
PÅ UPPDRAG AV Maria Berg, kyrkoherde och Richard Rejsjö, verksamhetschef	SENAST ÄNDRAD 2022-04-26	PROCESSLÄGE Godkänd och aktiv

		församling återkommande fortbilda och utveckla oss i dessa frågor.
Sorgestöd, enskilda samtal, själavård.	Undersöka möjligheterna för en diakonal mötesplats vid nybyggnation. Vara delaktiga i utvecklingen av stadsdelen.	Det finns en utsatthet och ett behov av stöd vid t ex livskriser och psykisk ohälsa. Vi vill finnas tillgängliga och nära dem som behöver stöd i vår församling.

Handlingsplaner

För varje diakonal verksamhet finns en diakonal handlingsplan som ska utvärderas och följa upp.